

HELSINGIN YLIOPISTO

KOULUTUS- JA KEHITTÄMISPALVELUT

KIRJALLISUUSTERAPIAN PERUSTEET 2018–2019

1.9.2018–20.6.2019 (30 op)

Kirjallisuusterapia on kasvun ja hoitamisen työväline, jota käytetään mm. mielenterveyspalveluiden piirissä, vanhustenhuollossa, vankiloissa, päihdeongelmaisten keskuudessa, seurakunnissa, erityisopetuksessa, äidinkielen opetuksessa, työnohjauksessa sekä kirjastojen ja aikuisoppilaitosten harrastuspiireissä.

”Kirjallisuusterapia tarjoaa keinoja niin lasten, nuorten ja aikuisten kuin ikäihmistenkin elämän haasteellisten asioiden käsittelyyn ja hyvinvoinnin tukemiseen. Runot, novellit, sadut ja monet muut tekstit, myös itse kirjoitetut, antavat mahdollisuuden tarkastella kokemuksia ja tunteita turvallisesti, monipuolisesti ja luovasti”, kuvailee koulutuksen johtaja, kirjallisuusterapeutti Silja Mäki.

Kouluttajina toimivat kirjallisuusterapiaan ja ryhmätyöskentelyyn perehtyneet eri alojen asiantuntijat, joilla on pitkäaikainen kokemus kirjallisuuden ja kirjoittamisen käyttämisestä terapeutisiin, kuntouttaviin ja ennalta ehkäiseviin tarkoituksiin.

Järjestäjät

Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämispalvelut HY+ ja Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry.

Aika ja paikka

Koulutuksen tarkat päivämäärät ja opetustilat täsmeytyvät myöhemmin. Lähipäivien alkamis- ja päätymisajankohdat, jaksojen sisällöt sekä kouluttajat ovat alustavia ennakkotietoja, jotka saattavat muuttua opetusohjelman tarkennuttua. Lähiopetusjaksot toteutetaan Helsingissä perjantaisin kello 10.00–17.00 ja lauantaisin klo 9.00–15.45.

Kohderyhmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetus-, kasvatusta- ja kirjastoalan sekä seurakuntien ohjaus- ja neuvontatyössä toimivat henkilöt.

Tavoitteet

Tavoitteena on perehdyttää kirjallisuusterapiain teorioihin, perusteisiin ja menetelmiin sekä antaa valmiuksia käyttää niitä omalla ammattialueella.

Koulutus on yliopistollista täydennyskoulutusta, jonka suorittamisen jälkeen osallistuja voi halutessaan käyttää nimikettä kirjallisuusterapiaohjaaja. Nimike ei ole Valviran nimikesuojattu ammattinimike.

Toteutus ja työskentelymuoto

Koulutus sisältää luentoja ja menetelmällisiä harjoituksia lähipäivien teemoihin liittyen. Koulutus sisältää myös etätyöskentelyä: pohtivan referaatin, kaunokirjallisuustehtävän ja esseen.

Opiskelijat myös ohjaavat opiskelun aikana ryhmää tai yksilöasiakasta kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä soveltaen ja laativat siitä raportin. Lisäksi opiskelijat pitävät yhteyttä Moodlen verkkoympäristössä sekä tekevät kirjallisen lopputyön (5 op) tutkien jotain kirjallisuusterapiain osa-alueita teosten, artikkelien ja muun aineiston pohjalta.

Opiskelijat jaetaan ns. kokemuksellisiin ryhmiin, joissa kokeillaan kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä käytännössä. Ryhmät kokoontuvat koulutuksen lähiviikonloppujen aikana. Lisäksi koulutus sisältää työnohjausta.

Lähijaksot

1. Lähipäivät syyskuu 2018:

Johdanto, koulutuksen tavoitteet, rakenne ja suoritustavat. Kirjallisuuden perusteita kirjallisuusterapeuttisen toiminnan näkökulmasta. Kirjallisuusterapeuttisesti sopivan aineiston valinta ja käyttö. Vuorovaikutuksellinen kirjallisuusterapia. Kokemuksellisten ryhmien ensimmäinen kokoontuminen.

2. lähipäivät lokakuu 2018:

Kirjallisuusterapian historia ja kehitys. Teorioita, sovel-lusalueita sekä kytkentöjä kirjallisuudentutkimukseen ja psykologiaan. Neurotieteen näkökulmia lukemiseen ja kirjoittamiseen. Ryhmädynamiikka ja ryhmässä esiinty-vät ilmiöt.

3. lähipäivät marraskuu 2018:

Aikuisten kirjallisuusterapeuttiset kasvuryhmät. Kirjal-lisuusterapia mielenterveytyössä.

4. lähipäivät joulukuu 2018:

Satujen ja tarinoiden terapeuttinen merkitys. Kirjali-suusterapeuttiset menetelmät lasten ja varhaisnuorten erityisopetuksessa ja sanataideopetuksessa. Sadut ja kir-jallisuusterapeuttiset menetelmät lasten psykiatriassa ja lastensuojelussa. Sadut aikuisten kirjallisuusterapiassa.

5. lähipäivät tammikuu 2019:

Nuorten ja nuorten aikuisten elämänvaiheet ja kirjalli-suusterapia aikuisuuteen kasvamisen tukena. Päiväkirja kirjallisuusterapeuttisena välineenä.

6. lähipäivät helmikuu 2019:

Kriisit, traumat ja kirjallisuusterapia elämänkaaren eri vaiheissa. Tapahtumien ja kokemusten vaikutus ihmi-sen arkeen ja hyvinvointiin. Kirjallisuusterapia masen-tuneiden terapiassa ja kuntoutuksessa. Skitsofrenia ja psykoosit ja niistä kuntoutuminen kirjallisuusterapian avulla.

7. lähipäivät maaliskuu 2019:

Elämäkerrallinen kirjoittaminen kirjallisuusterapeut-tisin keinoin. Äitisuhdetta käsittelevät ryhmät. Ikäih-misten kirjallisuusterapia ja muistelukirjoittaminen. Surutyö ja kuoleman käsittely kirjallisuusterapeuttisin keinoin.

8. lähipäivät huhtikuu 2019:

Kirjallisuusterapeuttiset menetelmät äidinkielenope-tuksessa ja taideterapeuttisten menetelmien mahdolli-suudet kirjallisuusterapeuttisessa työskentelyssä. Unet kirjallisuusterapeuttisena välineenä.

9. lähipäivät toukokuu 2019:

Kirjallisuusterapia työhyvinvointia tukevissa ryhmissä. Kirjallisuusterapia työnohjauksessa. Kirjallisuusterapia-ohjaajan voimavarat ja perusta omalle jaksamiselle ja työhyvinvoinnille.

10. lähipäivät kesäkuu 2019:

Lopputöiden käsittely. Koulutuksen päätös

Ennakkotieto, muutokset mahdollisia.

Opiskelijoiden kommentteja edellisestä koulutuksesta:

“Kannustava ja asiantunteva ohjaus tuki hyvin koulutusprosessia.”

“Koulutus oli onnistunut ja tasapainoinen kokonaisuus.”

“Koulutuksen aiheet mielenkiintoisia.”

“Koulutuksessa ehdottoman huiput kouluttajat.”

“Luennoitsijat olivat osaavia ja innostavia.”

“Parasta oli hyvin toimiva, luottamuksellinen ryhmä ja muiden kokemukset.”

“Työn ohessa tehty koulutus oli rankka, mutta kyllä kannatti!”

“Työnohjaus oli hyvä lisä koulutuksessa.”

Kuvassa koulutuksen johtaja Silja Mäki

Kouluttajat

Kouluttajina toimivat kirjallisuusterapiaan ja ryhmätyöskentelyyn perehtyneet eri alojen asiantuntijat, joilla on pitkäaikainen kokemus kirjallisuuden ja kirjoittamisen käyttämisestä terapeuttisiin, kuntouttaviin ja ennalta ehkäiseviin tarkoituksiin.

- FT, dosentti Juhani Ihanus, koulutuksen tieteellinen johtaja
- FM, psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Silja Mäki, koulutuksen johtaja
- lehtori, taideterapeutti, kirjallisuusterapeutti Sirpa-Maija Harjunkoski
- psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Jaana Huldén
- kirjailija, kirjallisuusterapiaohjaaja Heli Hulmi
- FT, dosentti, kirjallisuusterapeutti Päivi Kosonen
- FT, lähihoitaja, kirjallisuusterapeutti Karoliina Kähmi
- tradenomi, lähihoitaja, kirjallisuusterapiaohjaaja, työnohjaaja Piia Laine
- FT, kirjoittamisen tutkija Risto Niemi-Pynttari
- kirjailija, psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti Jussi Sutinen

Koulutukseen hakeminen ja hinta

Koulutuksen hinta on 4092 € sis. 24 % ALV (792 €). Kurssimaksu suoritetaan neljässä yhtä suuressa erässä koulutuksen aikana.

Koulutukseen haetaan verkkosivuillamme: hyplus.helsinki.fi

Hakijan tulee täyttää myös erillinen, taustatietoja koskeva hakulomake. Hakemusten perusteella hakijat kutsutaan valintahaastatteluun Helsinkiin.

Hakijoiden toivotaan tutustuvan etukäteen teokseen: Hoivasanat: opas kirjallisuusterapiaan (toim. Silja Mäki ja Terhikki Linnainmaa).

Koulutuksen hinta peruutusehtoineen tarkentuu [verkkosivuille](http://hyplus.helsinki.fi) syksyllä 2017. Kirjallisuusterapian koulutukseen on hakumenettely ja valintahaastattelut, joten ilmoittautuminen ja paikan vastaanottaminen ovat sitovia.

Tiedustelut

minna-maija.salomaa@helsinki.fi, p. 050 388 0684

LASTEN JA NUORTEN KIRJALLISUUSTERAPIA -KOULUTUS – menetelmiä kasvun, hoidon ja opetuksen tukemiseksi 19.1.–21.4.2018

Tavoitteena on perehdyttää lasten ja nuorten parissa työskentelevät kirjallisuusterapian teorioihin, perusteisiin ja menetelmiin yleisesti. Koulutus keskittyy kirjallisuusterapian käyttöön lasten ja nuorten ohjaamisessa. Osallistuja saa koulutuksesta valmiudet menetelmän käyttöön siten, että hän pystyy soveltamaan sitä myös omalla ammattialueellaan.

Koulutus ei edellytä aiempia opintoja kirjallisuusterapian alalta. Se soveltuu esimerkiksi ensimmäiseksi koulutukseksi kirjallisuusterapian saralta. Koulutuksen jatkoksi sopii hyvin Kirjallisuusterapian perusteet -koulutus.